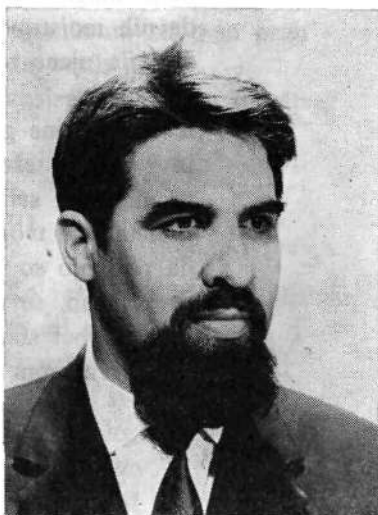

Hiša očetova

Ciril
Zlobec

*O Vrba, srečna, draga vas domača,
kjer hiša mojega stoji očeta...*

France Prešeren

*Ta hiša nam je mati krušna,
domovju steber je častit...*

Simon Gregorčič

I

Še preden so zidarji
upornost vzdali ti v krepka pleča,
še rastočo iz kamnitih tal,
v kamnite sanje ravnih črt
in gladkih ploskev še zazrto
te surovo
preizkusila je burja,
ki krivenči oreh na dvorišču,
hrast in bor na gmajni.

Potlej skozi dolg
in zdrav
in čvrst
rodovnik zim

se ruvala je s tvojimi zidovi
 in premagala geometrijo
 davnih mojstrov kamna:
 ukrivila njene ravne črte,
 izbočila,
 izdolbla njene gladke ploskve
 in z rušečo težo
 preutrujenih selivk
 preletala je tvojo streho,
 da pod njo so grede,
 stari hrasti, se upognile
 kakor hrbet starcem
 pod bremenom iz mladosti.

II

Krpa gozda,
 pašniki
 in njive
 kot otroci materi
 so ti pripadali
 in ti njim.

Nekdo,
 ki sam ostal je brez imena,
 ti zapustil je, kot sinu,
 svoje ime.
 In to ime odtlej bili smo vsi,
 iz roda v rod,
 vsi skupaj HIŠA OČETOVA,
 vsi skupaj, s pašniki in njivami,
 ti kot otroci materi
 pripadali
 in ti nam, o bog,
 kako bilo mi je hudo:
 z blatom tvojih njiv
 na svojih bosih nôgah
 sem zarotniško sanjaril dan,
 ko čez tvoj prag
 bo skopa skorja kruha
 izgnala me v svobodo.

Zakaj se zdaj spet vračam pred tvoj prag,
kot sledni pes poljubljaoč
spomin na blato in prah
na bosih nôgah
svojega pobeglega otroštva?

III

Ko razvalino zdaj te gledam,
se mi zdiš trdnjava,
ki nekoč
jo zase, svojo varnost,
je sezidalo življenje.
Tudi rojstev
je bilo pod tvojo streho
zmerom več kot smrti.

A nobena pot ni v svet
vodila čez tvoj prag:
kdor je odšel,
je scela gazil čas
in se izgubil dva koraka od doma.
Edino nezgrešljivo pot
utirale so tvojim moškim vojne.
Zadnja
šla je, kot najbližji sosed,
vsak dan mimo tvojih vrat.
Za njimi,
prvikrat,
se skrival je upor,
ki si mu jih, trdnjava,
bolj za vračanja kot za pohode
noč za nočjo odpirala,
dokler mu nisi na stežaj odprla
jih v zeleno poldne zmage,
da je z njo oddirjal
kot žrebič v pomlad.

In bežal sem,
kot da bežim iz ječe.

IV

Iz prazne v prazno sobo
po majavam, črvojedem podu
plah in radoveden
kot pastirček po prepadni stèzi
tipljem v izgubljene dni otroštva.

Kot da naproti mi prihaja
v tistem davnem, drobnem strahu
temnega senika v noči:
spodaj, v hlevu, kot da čutim
ohrabrujoče dihanje živine,
ki ji revna domačija ni uspela
natakiniti jarma,
kot da oče me prebuja v noč,
tesnobno in temno
kot vsakdanja skrb, ki spanec
mu odganja: v materin
trpeči molk, kot v njivo upanja,
sadi besede
o zemlji, kruhu in živini,
veličasten,
kakor da izpoveduje usodo,
truden,
kot da revščina mu je nadela jarem,
v plug ga vpregla.

O hiša očetova,
ne pokoplji me pod svoje ruševine!

V

Sledove žalosti
iskal sem v tvoji mrtvi hiši, oče,
kako njeno znamenje,
ki raste iz propada, a je živo:
plesen:

Kot da mora zrasti, čakam nanjo.
Med jesensko in pomladno setvijo,
sledeč naravnemu zakonu,

slutim,
 jo v razpoke v zidu
 skuša zasejati dež.
 Pa pride april,
 v razpoke naselijo se martinčki
 in v trden zid
 povežejo spet kamen s kamnom,
 maja
 lastovke obesijo spet gnezda
 pod napuščem:
 še bo vzdržal, čutim z njimi
 in nikjer nobenih znamenj
 žalosti ne bolečine.

Vse je,
 kot da vračam se domov.

Ljubljana — Ponikve, pomlad 1974

Beno
Zupančič

Zgodba o FERDINANDU ESU

mladeniču, ki je povzročil
 veliko gorja tovarišem,
 in o dogodkih,
 ki so sledili eni sami
 mladeniški
 lahkomišelnosti.

Zapisal po svojih
 in svojih tovariših
 bridkih izkušnjah
 Martin Dobrota.

* Zgodba je sestavni del romana *Grmada*, Martin Dobrota pa oseba iz njega — oseba iz ljubljanskega življenja v prvem povojnem letu. Z zgodbo o Ferdinandu Esu dopolnjuje Dobrota svoj povojni življenjepis in odgovarja na očitke nekaterih tovarišev. Roman bo izšel konec leta pri Cankarjevi založbi.